

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції



ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 1

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 1. – 772 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Зільберт Валентина Сергіївна ЄВРОПЕЙСЬКІ ПІДХОДИ ДО ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ: ПРИНЦИПИ ТА ДОСВІД	66
Костюк Михайло Анатолійович ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ СУДІВ ДЕРЖАВНОЮ КАЗНАЧЕЙСЬКОЮ СЛУЖБЮ УКРАЇНИ	68
Малюта Владислав Васильович ЩОДО НАЛЕЖНОГО СУБ'ЄКТА РОЗГЛЯДУ СКАРГИ ЩОДО ЗДІЙСНЕННЯ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ВЛАСНИХ (САМОВРЯДНИХ) ПОВНОВАЖЕНЬ.	71
Негара Олена Віталіївна СЕГМЕНТУВАННЯ СТАТУСІВ НЕЗАЛЕЖНИХ ПОСЕРЕДНИКІВ І ЧЛЕНІВ ТРУДОВОГО АРБІТРАЖУ (ДЛЯ АНТИКОРУПЦІЙНИХ ЦІЛЕЙ).	75
Голоядова Тетяна Олексіївна ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ ЗГІДНО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТИВ.	79
Панфілов Олег Євгенович ПРАВОВІ АСПЕКТИ ОПОДАТКУВАННЯ ІТ-КОМПАНІЙ.	82
Сідор Михайло Іванович ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ВИНИ В ОПОДАТКУВАННІ В УКРАЇНІ.	85
Гуглей Віталій Вікторович ФІНАНСОВА ДИСЦИПЛІНА У СИСТЕМІ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ.	89
Подольська Анастасія Андріївна ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ В ПРОЦЕСІ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛОЖЕНЬ FATCA	91

СЕКЦІЯ 2. АКТУАЛЬНІ ГРАНІ ЗАГАЛЬНОЇ ТЕОРІЇ ПРАВА ТА ДЕРЖАВИ

Завальнюк Володимир Васильович ДЕРЖАВНА ВЛАДА КРИЗЬ ПРИЗМУ ЮРИДИЧНОЇ АНТРОПОЛОГІЇ	94
Мельничук Ольга Степанівна ОБҐРУНТУВАННЯ ДОКТРИНИ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА В УМОВАХ ПОСТМОДЕРНУ ТА ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ.	97
Іванченко Ольга Миколаївна ЛЕГІТИМНІСТЬ ПРАВА В КОНТЕКСТІ ТЕОРІЇ КОМУНІКАТИВНОЇ РЕАЛЬНОСТІ	100
Кравченко Сергій Петрович ЮРИДИЧНИЙ ТЕКСТ І ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ: ПРОБЛЕМА АВТОРСТВА В КОНТЕКСТІ ОНТОЛОГІЇ ПРАВА	103
Чувакова Ганна Михайлівна ДЕФОРМАЦІЯ ПРАВОВИХ ЦІННОСТЕЙ ТА АНОМІЯ	106
Антошина Ірина Володимирівна ІНФОРМАЦІЙНА ВЛАДА В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: АКСІОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ.	109
Ковбасюк Степан Валерійович ІНСТИТУТ ОМБУДСМАНА В КОНТЕКСТІ ІНСТИТУАЛІЗАЦІЇ ПРАВОВАХИСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ	112
Дудник Руслана Миколаївна ВПЛИВ ПРОЦЕСУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА	115
Kobko-Odarii Viktoriia Serhiivna THEORETICAL AND LEGAL ANALYSIS OF THE LEGAL SYSTEM OF SCOTLAND	117
Іванчук Віра Євстафіївна ПРАВОВИЙ МОНІТОРИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	120
Гаркуша Євгеній Олексійович СПАДКОВІ ЕЛЕМЕНТИ В ЕСТЕТИЦІ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ.	123

Список використаних джерел:

1. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19> (дата звернення: 21.03.2025 р.).
2. Органи управління в ЄС: еволюція та сучасна структура. URL: http://elib.lntu.edu.ua/sites/default/files/elib_upload/%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA/page6.html (дата звернення: 21.03.2025 р.).
3. Digital Transformation and Public Services. URL: https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/24567/9780367333430_text17oktober.pdf?sequence=1 (дата звернення: 21.03.2025 р.).
4. Kooiman J. *Governingas Governance*. London : SAGE, 2013. 264 p.

Ключові слова: публічне адміністрування, принципи управління, державна служба, адміністративні послуги, євроінтеграція.

Keywords: public administration, management principles, civil service, administrative services, European integration.

Костюк Михайло Анатолійович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри адміністративного і фінансового права*

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ СУДІВ ДЕРЖАВНОЮ КАЗНАЧЕЙСЬКОЮ СЛУЖБОЮ УКРАЇНИ

Державна казначейська служба України (далі – Казначейство) як центральний орган виконавчої влади реалізує державну політику у сферах казначейського обслуговування бюджетних коштів, коштів клієнтів відповідно до законодавства, бухгалтерського обліку виконання бюджетів (абз. 1 п. 1 Положення про Казначейство [1]). Поряд з цим, одним із важливих напрямів діяльності Казначейство є виконання рішень судів, у випадках визначених законодавством. У зв'язку з цим, необхідно визначити стан законодавчого регулювання виконання Казначейством рішень судів.

Уповноваження Казначейства здійснювати виконання рішень судів відбулось нормами Бюджетного кодексу України. В ч. 1 ст. 25 Бюджетного кодексу України встановлено, що Казначейство здійснює безспірне списання коштів державного бюджету та місцевих бюджетів на підставі рішення суду [2]. Крім того, положеннями Бюджетного кодексу України було встановлено засади безспірного списання коштів бюджету та відшкодування збитків, завданих бюджету на перехідний період до законодавчого врегулювання (п. 9 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» [2]).

Встановлення гарантій держави щодо виконання судових рішень та виконавчих документів сталося після прийняття Закону України «Про гарантії держави

щодо виконання судових рішень» [3]. До особливостей виконання рішень суду про стягнення коштів з державного органу, передбачених ч. 1 ст. 3 цього Закону [3], віднесено те, що виконання рішень суду про стягнення коштів, боржником за якими є державний орган, здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів – Казначейством. Поряд з цим, положеннями Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» встановлюються й окремі процедурні аспекти виконання Казначейством рішень судів.

Закріплення на законодавчому рівні гарантій держави щодо виконання судових рішень розвиває положення ч. 2 ст. 129¹ Конституції України, яким встановлено, що держава забезпечує виконання судового рішення у визначеному законом порядку [4]. Однак, доцільно відзначити, що наведене конституційне положення з'явилося після внесення змін до Конституції України у 2016 році, а до цього Конституція України містила лише норму про те, що «судові рішення ухвалюються судами іменем України і є обов'язковими до виконання на всій території України» [5]. З урахуванням цього, положення Бюджетного кодексу України та Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» в цій частині випередили розвиток конституційних положень.

На підзаконному рівні основним нормативно-правовим актом, що визначає порядок виконання Казначейством рішень судів є Порядок виконання рішень про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів або боржників, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 03.08.2011 № 845 [6] (далі – Порядок). Примітно, що цей Порядок було затверджено Кабінетом Міністрів України ще до прийняття Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень», на виконання положень абз. 2 пп. 1 п. 9 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу України, у якому встановлено, що «безспірне списання коштів державного бюджету (місцевих бюджетів) здійснюється Казначейством України у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України ...» [2]. Разом з тим, і у положеннях Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» містяться відсилки до цього Порядку, зокрема в абз. 2 ч. 2 ст. 3 встановлено, що перелік документів та відомостей, необхідних для перерахування коштів затверджується Кабінетом Міністрів України.

Порядок визначає не тільки механізм виконання рішень про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів або боржників, а й відповідні повноваження Казначейства.

По-перше, встановлено, що виключно органами Казначейства приймаються рішення про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів або боржників (п. 3 Порядку). Поряд з цим, положеннями Порядку визначено випадки повернення Казначейством виконавчих документів стягувачеві (п. 9 Порядку), суду або іншого органу (посадової особи), який його видав (п. 9¹ Порядку) або органу державної виконавчої служби (п. 9² Порядку); повноваження Казначейства

щодо відкладення безспірного списання коштів (п. 11-12 Порядку) та зупинення безспірного списання коштів (п. 13-14 Порядку). Також передбачено можливість оскарження в адміністративному та судового порядках дій Казначейства з виконання виконавчих документів (п. 15 Порядку).

По-друге, визначено повноваження Казначейства та порядок їх здійснення щодо безспірного списання коштів державного та місцевих бюджетів за судовими рішеннями про стягнення надходжень бюджету (п. 16-23 Порядку), безспірного списання коштів з рахунків боржника (п. 24-34 Порядку), безспірного списання коштів державного бюджету для відшкодування (компенсації) шкоди, заподіяної фізичним та юридичним особам (п. 35-40 Порядку), безспірного списання коштів місцевих бюджетів для відшкодування шкоди, заподіяної фізичним та юридичним особам (п. 41-46 Порядку) та безспірного списання коштів державного бюджету за бюджетною програмою для забезпечення виконання судових рішень та виконавчих документів (п. 47-52 Порядку) [6].

Важливе значення у контексті здійснення Казначейством повноважень з виконання рішень судів на підзаконному рівні також займає Порядок погашення заборгованості за рішеннями суду, виконання яких гарантується державою, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 03.09.2014 № 440 [7], положеннями якого визначено механізм обліку виконавчих документів та судових рішень, а також інвентаризацію та погашення заборгованості за ними.

Таким чином, правове регулювання виконання Казначейством рішень судів складається із законодавчих та підзаконних актів, а саме Конституцією України, Бюджетним кодексом України, Законом України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень», Порядком виконання рішень про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів або боржників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.08.2011 № 845, Порядком погашення заборгованості за рішеннями суду, виконання яких гарантується державою, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 03.09.2014 № 440 та Положенням про Державну казначейську службу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 № 215.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 № 215. Дата оновлення: 01.04.2025. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF#top> (дата звернення 01.04.2025).

2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI. Дата оновлення: 05.03.2025. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення 01.04.2025).

3. Про гарантії держави щодо виконання судових рішень : Закон України від 05.06.2012 № 4901-VI. Дата оновлення: 01.08.2024. *Офіційний сайт Верховної*

Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4901-17#Text> (дата звернення 01.04.2025).

4. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Дата оновлення: 01.01.2020. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/ed20200101#Text> (дата звернення 01.04.2025).

5. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Дата оновлення: 02.03.2014. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/ed20140302#top> (дата звернення 01.04.2025).

6. Про затвердження Порядку виконання рішень про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів або боржників : Постанова Кабінету Міністрів України від 03.08.2011 № 845. Дата оновлення: 13.09.2023. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/845-2011-%D0%BF#top> (дата звернення 01.04.2025).

7. Про затвердження Порядку погашення заборгованості за рішеннями суду, виконання яких гарантується державою : Постанова Кабінету Міністрів України від 03.09.2014 № 440. Дата оновлення: 14.06.2024. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення 01.04.2025).

Ключові слова: казначейство, центральний орган виконавчої влади, рішення суду, виконання рішення суду, правове регулювання.

Keywords: treasury, central executive body, court decision, execution of court decision, legal regulation.

Малюта Владислав Васильович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри адміністративного і фінансового права*

ЩОДО НАЛЕЖНОГО СУБ'ЄКТА РОЗГЛЯДУ СКАРГИ ЩОДО ЗДІЙСНЕННЯ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ВЛАСНИХ (САМОВРЯДНИХ) ПОВНОВАЖЕНЬ

Законом України «Про адміністративну процедуру» запропоновано єдиний підхід до регулювання процедури адміністративного оскарження адміністративних актів. Варто звернути увагу, що, з огляду на складну організаційну структуру органів місцевого самоврядування та їхню інституційну самостійність, процедура адміністративного оскарження в органах місцевого самоврядування має певні особливості. Через недоліки законодавства та відсутність сталої практики адміністративного оскарження органи місцевого самоврядування уникають впровадження таких процедур, чим унеможливають реалізацію права осіб на